

GORENJEJC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši števil. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Lavoslav Novak — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petičvrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvo pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Sad dozoreva.

Nauki židov Marksa in Lassalla, očetov neverškega socializma, se niso nikogar tako prijeli, kakor polente lačne laške mularije. Ako rečemo, da je bila zadnje dni po Laškem v mestih prekucija, še nismo povedali dovolj. Bolj prav je opisano divjanje poživinjene tolpe, ki je ondi požigala cerkve in kvarila tuje imetje, z besedami: Lah! so zbesneli!

Socialisti so dolgo vrsto let že sejali seme anarhizma učili ljudstvo, da ni potrebna vera v Boga, da tudi cerkva ni treba in gosposke ne. Učili so nauk: „Država naj pograbi vse premoženje, a ta država je delovno ljudstvo!“ Laški delavci so poizkusili oni nauk praktično izvrševati, in sicer najprej s proglasitvijo splošne stavke, potem z bolj ostrimi sredstvi: z dinamitom in bodali.

Da se more izvajati geslo: „Vzemi tam, kjer moreš!“ se socialistom zdi potrebno najprej odstraniti ovire. Boga, ki greh kaznuje, ni treba, zato se odpravi iz šol nauk o veri v Boga. Cerkev, kjer se ljudem budi vest in oznanjuje sedma božja zapoved in veljavnost zakonske zveze, kot temelj človeške družbe, se morajo podreti. Policaje pa, ki skrbijo za javni red in tatove zapirajo, treba pobiti. Ako se tako odstranijo čuvaji moralne in pravice, bo dana priložnost za splošno krajo in neomejeno uživanje, dokler bo kje kaj dobiti. V dosego teh „nebes na zemlji“ je bila na Laškem zadnji teden predvaja, ki je pokazala „nebesa“ v čudni luči.

V Fusignanu so anarhisti vse štiri cerkve napadli in oropali. Klopi in spovednice so izvlekli iz cerkve na trg in se za njimi zabarikadirali proti policiji. Sezgali so vse svete podobe in mašne knjige. V Alfonsinu je rdeča druhal zažgala cerkev, da je zgorela. V Mezani so tudi zažgali cerkve in vdrli v župnišče, ga oropali in prisilili duhovna, da je stekel talar, in so duhovniško obleko na mestu zažgali. Sodruga je požgala cerkve tudi v Sinigagli in staro zgodovinsko cerkev Cesenati in v Imolu. Roparji so oplenili dalje skladišča za žito, razdirali vodovode in železnice in streljali na vlake. Vojaška sila jih je čez nekaj dni ukrotila. Bil je ta izbruh le poizkus, da so spoznali, kako stoji s svojimi skrivnimi organizacijami. Za laško vlado taki izbruhi podivjanosti seveda niso prijetni.

Deloma je pa tega žalostnega sadu kriva laška vlada sama, ki skrbi za to, da so šole v kraljestvu brezverske, in ki si je l. 1870. na roparski način prisvojila v Rimu oblast, krivice pa še ni poravnala.

Uredba občinskih, vaških in gospodarskih potov.

IV.

Kaj naj se stori glede vzdrževanja občinskih potov? Na to vprašanje nismo zadnjic mogli dati nobenega določnega odgovora, ker ga ni mogoče dati, kajti razmere v dveh občinah niso jednake. Zakon sam je pustil odprto široko vrzel; navodila deželnega odbora se ne spuščajo v podrobnosti — tako da preostaja občinskim odborom nelahka naloga, izluščiti jedro iz tega vprašanja ter ustvariti krajevnim razmeram primerne odredbe. Ker je treba vpoštovati toliko okolnosti: zadostiti postavi, varovati občinsko blagajno, storiti res nekaj za zboljšanje potov, da ne bo na zadnje samo prerekanje in drugega

nič, in pri vsem tem ob enem še treba gledati na to, da ne bodo enakomerno po občini razdeljena samo bremena, ampak tudi koristi, sicer se bodo duhovi vznemirjali in so navskrižja v občini neizogibna — ker je na toliko reči treba se ozirati, je umljivo, da določitev ni lahka. To potrjuje tudi dejstvo, da prihaja na deželni odbor množina vprašanj v tej zadevi.

Prvo je, da se naredi seznam cest in potov, in sicer po novi okrožnici deželnega odbora do 1. julija t. l., torej v najkrajšem času. Kar se tega tiče, se nam dozdeva, da si nekatera županstva mislijo stvar težavnejšo, kakor je. Brez map se bo lahko izhajalo, saj občani dobro vedo, katera so javna pota; če je kje kakšna zasebna pot, jo gospodar gotovo tako varuje, da lahko drugi vedo, da se ne sme po nji voziti. Tudi stroškov si s tem seznamom ni treba nalagati. Čemu pa so občinski odborniki? Ob nedeljah popoldne lahko dotičniki za kratek čas izmerijo pota, vsak v svojem obližju. Če bi kdo za kako nezatno delo še zahteval plačilo, potem ni vreden, da je občinski „mož“. Občinska pota je treba po doposlanih blanketih zmeriti natanko na metre, pri drugih zadostuje samo približna daljina, recimo tudi v korakih. Sicer tega ne odobravamo — zakaj ne, bomo pojasnili pozneje, boljše bi bilo, da se tudi vaška in gospodarska pota izmerijo prav natanko.

Sicer pa, kakor smo že prej povdarjali, ostane nazadnje najbolj važno, pa tudi najbolj težavno vprašanje to, katera občila se bodo postavila v vrsto občinskih potov. To je najbolj važno, ker bo to vplivalo na poznejše vzdrževanje ceste, zato se bo marsikje zgodilo, da bodo ljudje hoteli imeti samo „vaška“, ne pa „občinska“ pota, ker bo s tem zamotan vozelej hitro presekano. Najbolj težavno pa je tudi zato, ker bodo morali sami občinski odborniki presojeti, ali ima kakšna pot postavne znake občinske poti ali ne. Tu se bodo slišala gotovo različna mnenja.

Ko se bo razmotrivalo, katere ceste naj se uvrste med občinske ceste, bo pač umestno, da se ob enem pretresa, kako se bodo ceste vzdrževale in skuša naj se prevdariti, kakšne denarne posledice bodo občinske ceste imele za občinsko blagajno.

Če je takih potov malo in je davčna moč občine precejšnja, potem ne bo težko šlo. Vzemimo pa, da imate 7—8 kilometrov občinskih potov, pri katerih bi bilo morda treba delati tudi škarpe, mostove, narastejo lahko iz tega za občino občutna in trajna bremena. Recimo, da bi znašala občinska cestna naklada 15—20%, in to zmiraj, bi bil to za davko-plačevalce neljub povisek, pa tudi za občine, ki imajo že sedaj visoke naklade, bo to zadržujoča coklja, da se marsikatera druga prav potrebna reč ne bo mogla izvršiti.

Tu se pokaže, da ima dosevanje popraviljanje po vdeležencih na tlaki sli po delih tudi dobro stran. Ob kakem deževnem dnevu, po zimi, ko ni drugega dela tako veliko, je gospodar popravil cesto, da skoro ni vedel kdaj. Sedaj bodo ti morda res nekaj na dobičku, pa znatno ne, ker delo bo moral nadomestiti z denarjem in ta denar mora prej še dobiti, in dobi ga večkrat težko.

Morda bi se dala ta stvar tako narediti, da bi navažanje gramoza po vdeležencih še ostalo, od občine pa bi se plačali cestarji, ki bi po potrebi trebili jarke, zakopavali kolesnike, s čemur

bi se cestam močno pomagalo in prihranilo bi se precej potrebnega dela. Voda namreč velikokrat razdira pota, ker se nihče ne briga za-nje.

Torej vse to naj rešijo občinski odborniki v lastnem delokrogu. Znano je, da je dežela veliko storila za ceste po deželi; tukaj hoče zakon k sodelovanju v večji meri pritegniti tudi občine. To je gotovo opravičeno. Za javni promet je brezdvomno največje važnosti, da so razpeljana po občini dobra pota. Koliko manj trpe vozovi in živina! Kmet ima veliko dela, a nobenega opravila se tako težko ne loti, kakor iti pot popravljat. Le čaka . . . čaka, dokler se mu kolo ne stare; pa še potem bo raje rekel: Kolo mora biti novo, in ne reče: pot mora biti boljša. Da pa pot velikokrat tako razdrapana ostane, ni zmiraj sam kriv. Saj bi šel popravljat, pravi, ako bi še drugi šli. Zato ne gre, ker nobeden stvari v roke ne vzame. Tu so poklicani župani in občinski odborniki, da so za voditelje v tej zadevi. Kdor je s temi rečmi imel opraviti, ve, kolika težava je s trmastimi gospodarji, katerim v časih kar noče v glavo, da bi tako naredil, kakor bi mu kak sosed ukazal. Pa če se županstva z odbori odločno za stvar zavzamejo, se lako veliko doseže. V vzgled je občina Predoslje, kjer so zadnji čas lepo popravili vsa vaška in poljska pota. Za cesto od Sp. Bele na Zablje so vdeleženci lansko leto plačali 243% naklado — in to v enem letu.

Torej s takim duhom na delo, potem se bo gotovo nekaj storilo. Glede seznamov ne bo samo besedičenje, ampak bo vsa ta akcija tudi pripomogla k temu, da dobimo boljše občila po deželi.

Končno še eno besedo o vaških in gospodarskih potih. O teh smo zgoraj malo govorili, ker se pri teh razmere glede popraviljanja ne spremenijo. Popravljati pa se morajo, da se pota spremenijo.

Nam se dozdeva, da je zakon v tem pomankljiv, ker ne zahteva, da se sedaj sestavijo natančni zapisniki vdeležencev pri vsaki gospodarski poti. Nezadostno je tudi površno merjenje, ampak vsaka taka pot naj bi se zmerila natančno na metre, ker se to rabi v služaju, če se pot razdeli. Paziti je treba, da se ne meri preniko, kajti pri deljenju hoče imeti vsak udeleženec slabo mero, in kaj sitno je, če nazadnje kaj pota ostane. O razmerju, koliko bi na jednega ali drugega prišlo, naj se vdeleženci mirno in prijateljsko in pravično med seboj pomenijo. Potem naj se doseže občinski sklep, ki naj se pravilno razglasi. Če se nihče ni pritožil, je sklep pravomočen. Potem se lahko takoj pot razdeli. Na sitneže in nagajivce se ri veliko ozirati. Brez cincanja odločno sprejeti; vsem pa se nikdar ne vstreže.

J. M.

DOPISI.

S Sorakega polja. Na Sorakem polju nič kaj ne koristi letošnje prepogosto deževje. Fižol ponekod rjavi, pšenica zaostaja, detelja in seno se ne bosta dobro spravila. Škoda res, da nagaja še rožnik, kar ni mogel maj. Moka se draži, pa se bo še, ako ne bode žitna letina drugod ugodnejša. Vinogradniki se sicer pohvalijo za sedaj, a kaj še pride, ne vemo. Vinski trgovci so odnehali s ceno na debelo od 46—36 K na hl, ker inace bodo nižji sloji samo pivo pili ali gostilničarje pustili. — Živinska kupčija gre sedaj malo naprej, teleta so dosti v ceno, mleko — naše dobro, pristno mleko — pa ne more tiste cene dobiti, kakor zasluži. — V reki Sori napreduje hitro uravnavna struga. — V Mavčičah

so v kratkem 3 boljši gospodarji uredili svinjake po najnovjšem načrtu. Dela so izvršili domači mojstri. Sosedje pridite in oglejte si to prekoristno preuredbo! — V nedeljo, 14. t. m. popoldne je imel živinozdravnik iz Kranja, g. Korošec, v šoli predavanje o živinskih boleznih in pomoči. Vsi smo ga zvesto poslušali in smo mu za njegov trud in nauk srčno hvaležni, saj nam je v kratkem času podal veliko lepih nauk, a želimo vsi, da bi imeli na leto več takih predavanj. — V tej jeseni dobimo za našo faro v stari šoli lepe prostore za občinsko pisarno, za Marijino družbo, za izobraževalno društvo in za „Orle“. Potem pa nam Bog nakloni prav dobrih — zlatih src pa radodarnih rok! Iz vsake teh rok pa po 100 kronic, po tem smo na konju za notranjo popravilo in opravo. V to pomozi Bog in sv. Pavel!

Iz Šent Valburge. V tukajšnjem grajskem parku so našli dne 5. t. m. neko tujo, mlado žensko popolnoma oslabeledo. Hočevar jo je peljal v deželno bolnico, kjer je umrla. Doma je bila baje iz Rajhenburga. Ljudje veliko o tem dogodku govorijo, kjer je vsa zadeva zavita v skrivnostno temo.

Iz Šmarce. Električno-strojna zadruga že deluje. Električna se je našim gospodarjem jako priljubila. Dosedaj ima že 34 gospodarjev napeljana električno luč. Poslužujejo se je tudi kot gonilne sile za motorje. V obratu je že 14 elektromotorjev. S pomočjo elektrike bo kmečko delo bolj po ceni. Le s cenejšimi delovnimi silami je mogoče dvigniti kmečko blagostanje. Lahko priporočamo, da si tisti kraji, ki ne bodo prišli v poštev pri napeljavi deželne elektrike, omislijo svoje centrale s pomočjo zadrug.

Iz Moravč. Shod na Limbarski Gori bo tretjo nedeljo po binkoštih. 20. t. m. se prične ob 5. uri popoldne pridiga in spovedovanje, v nedeljo zjutraj bo sv. maša, po deseti maši bo pa politični shod.

Iz Komende. Dne 21. junija se bo vršila velika prireditev kamniškega okrožja „Orlov“. Ob 10. uri bo sv. maša, po maši bo tabor pred cerkvijo, na katerem bodo nastopili razni govorniki. Ob pol štirih bo javna telovadba in potem ljudska veselica, pri kateri bo sodelovala orlovska godba s Polja.

Podbrezje. 14. t. m. smo imeli pri nas prvo predstavo na našem novem društvenem odru. Toliškega uspeha gotovo ni nobeden pričakoval. Le deklamacija ni napravila nobenega vtisa. Dobro deklamirali je pač težko. „Vaški skopuh“ je napravil ljudem največ veselja. Igrali so vsi naravnost izvrstno. „Ljubezen Marijinega otroka“ pa ni primerna igra za letni čas, ko je človek bolj len za misliti. Dobro so jo dekleta igrala, a posebnega vtisa ni bilo. Predstava je pokazala, da imajo pri nas nekateri res lepe zmožnosti za igre. — Ker se jih zadnjič mnogo ni moglo predstave udeležiti radi pomanjkanja prostorov, se igri ponovita v nedeljo, 21. junija.

Sv. Ana pod Ljubeljem. Pokojni vojni kurat Čarman je zapustil za novo župnijo precej tisočakov. Kakor se je izvedelo, je določilo škofištvo, da se ta denar sedaj razdeli med sorodnike, ker se nova fara ne bo ustanovila. Pred nekaj dnevi se je razdelilo 42.595 K 15 v, razdeli se pa še 3622 K 94 h.

Iz Kamne Gorice. Umrl je g. Franc Žvan, posestnik, bivši dolgoletni župan kamnogoriški in oče č. g. Žvana, župnika na Boh. Bistrici. N. p. v m!

POLITIČNI PREGLED.

Novo ministrstvo so dobili na Francoskem. Predsednik je Viviani, ki vodi tudi zunanje posle.

Francija je najela 805 milijonov frankov posojila za vojne potrebe.

Vstaja v Albaniji. Kakor smo že poročali, so se uprli mohamedanski prebivalci Albanije, ki nikakor ne morejo slišati, da bi jim vladal kristjan. Koncem preteklega tedna so prikorakale močne ustaške čete pred Drač, glavno mesto Albanije. Vstasi so šteli kakih 6000 mož, dočim je mesto branilo okrog 250 orožnikov in kakih 8—900 knezu zvestih domačinov pod poveljstvom holandskih častnikov. Branilci mesta so se obdali z okopi in tam več dni odbijali napade. Pri tej priliki je padel vodja albanske armade, polkovnik Thomson. Poslaništva v mestu so pa zastražili avstrijski in laški mornarji. Z velikimi težavami se je končno posrečilo napad odbiti. Z metalci luči so vojne ladje branilec kneza kazale. Kje so po noči stale sovražne čete. — Polkovnik Thomson je imel jako lep pogreb, katerega so se udeležili knez in kneginja, člani diplomatskega zbora ter avstrijski in laški vojni mornarji. Ustaši so zopet napadli Drač, a so bili odbiti. Pri tem napadu se je odlikoval inženir Hessler, bivši avstrijski častnik, ki je poveljeval topništvu. Namestnik Thomsonov je holandski major Kroon, ki ima sedaj za obrambo poleg orožnikov tudi 1200 Malisorov. Kakor se piše so Italijani v Draču izdajali Thomsonove načrte ustašem, ker je bil Thomson nasprotnik italijanskim spletkam. Tudi rumunskega poslanika v Draču

je dobila Italija na svojo stran. Zadnja poročila pravijo, da so vstasi okoli 1000 Miriditov in Malisorov vjeli in jih veliko pobili.

Zmede ra Balkanu. Vedno hujši je spor med Grško in Turčijo. V Mali Aziji so turški roparji napadli Grke in jih gonijo z dežele. Do sedaj so jih pregnali že do 100.000. Ljudstvo na Grškem sili na vojno proti Turčiji, vlada se pa še upira. Kaže se, da bi za ta slučaj utegnili Bolgarija potegniti s Turčijo, zato se je oglašila že tudi Rumunija, češ, da bi to smatrala za prelomitev bukarškega miru.

Poraz svobodomiseistva v Rimu. V Rimu so se vršile občinske volitve. Občina je bila dosedaj v rokah najhujših laških brezvercev, ki so izvolili za župana juda Nathana, da so s tem papeža izzivali. Sedaj so se pa združili laški narodnjaki s katoličani in so brezverski blok skoro popolnoma porazili. Brezverski blok je dobil 26.000 glasov, dočim so dobili nasprotniki 30.000 glasov. Ko so pred leti zmagali brezverci in je bil jud izvoljen za župana v večnem mestu, je „Slov. Narod“ vriskal veselja.

NOVIČAR.

Veselica v korist „Slovenski Straži“. Veselica društva „Kranj“ v prid „Slov. Straži“ preteklo nedeljo je v vsakem oziru dobro uspela. Tudi gmotni uspeh je zadovoljiv. Udeležba je bila nenavadno mnogoštevilna. Med gosti je vladalo ves čas kar najbolj veselo razpoloženje. Pravi umetniški užitek nam je nudila godba Kat. delavskega društva z Jesenic pod vodstvom g. kaplana Kogejca, za kar ji bodi še enkrat izrečena najtoplejša zahvala. Najlepša hvala tudi vsem cenjenim damam in gospodom, ki so sodelovali zlasti pri postrežbi, prodajanju šopkov, razglednic i. t. d., kakor tudi vsem, ki so blagovolili nakloniti za veselico različnih daril in sploh vsem, ki so na ta ali oni način prispevali k veselici.

Propad nemških nacionalcev. V graškem mesnem svetu so se združili soc. demokrati in zastopniki uradništva in tako dobili večino v obč. svetu. Vsled tega je moral župan dr. Fleischhacker odstopiti. Liberalno nacionalni odborniki so pripravili mesto tako daleč, da občinski voz ne gre naprej. Iz Gradca izhajajo najhujša hujskanja proti Slovincem. Ni čudno, da ne gre gospodarstvo naprej, če se člani mestnega sveta bolj brigajo za „velezidajstva“ med Jugoslovani, kakor za upravo.

Nemcem se na Kranjskem dobro godi. V Ljubljani imamo Slovenci v trgovski in obrtni zbornici veliko večino. Ali, kaj nam to pomaga! Zadnji terek je volila zbornica zastopnika v državni železniški svet. Slovenski liberalci so volili za člana gosp. Kneza, za namestnika pa zagrizenega Nemca Pammerja. Ker Knez ne bo utegnil hoditi k sejam, so slovensko zbornico zastopal Nemec. Ljuba mati Slovenija, kaj hočeš še več?

Nazadovanje rdečkarjev vidno napreduje po raznih krajih. V Nemčiji so izgubila strokovna društva rdečkarjev na tisoče pristašev, na Švedskem samo lansko leto 46.000. Nič bolje se ne godi socialistom v Belgiji. Delavci vedno bolj uvidevajo, kako gnila je ta stranka koritarjev. Na Dunaju je neki socialni demokrat na velikanskem shodu razkril mnogo lumparij, ki se dogajajo po rdečih konsumih, kjer se prodaja najslabše blago zapeljanemu delavstvu. Krščansko socialni poslanci so že posegli vmes in so interpelirali deželnega glavarja in dunajskega župana radi tega razkritja.

Liberalni agitatorji obsojeni. V Vipavi je bil obsojen jurist Lekan na 7 dni, ker je lagal čez duhovščino in naše zavode. Ker je tudi žalil pokojnega dekana v Vipavi, so ga tožili sorodniki in je plačal 200 K za Izob. društvo v Vipavi in 30 K za Slov. Stražo, prekliceval tudi dvakrat pred cerkvijo. Seveda plača tudi odvetnike. — V Ilirski Bistrici je pa tožil trnovski kapelan g. Žganjar liberalnega agitatorja Jakšeta, ker je trosil lažnjive vesti o njem. Jakše je prosil oproščanja in plačal 50 K za „Orla“ in 50 K za „Slov. Stražo“ in vse stroške. „Narod“ vpije da je S. L. S. zmagala pri zadnjih volitvah z dr. Pogačnikom le z lažmi. Kdo je lagal, se kaže pri sodnijah.

Napredek naše kulture. Včasih so bili po naši deželi razni cirkusi, v katere so zahajali le bolj priprosti ljudje. Sedaj so se pa obrnili cirkusi v mesta. Vsi slovenski dnevniki, brez izjeme, delajo za klovnarjavo kričeče reklame in z zadovoljstvom poročajo, kako mnogoštevilno se naše meščanstvo udeležuje teh „predstav“. Naša gledališča v Trstu in Ljubljani pa propadajo. Danes ima kmet več smisla za dramatiko, kakor inteligent — meščan. Slabo znamenje za mestno kulturo. Včasih so že nastopali proti „Krapanovim kobilam“, sedaj so pa še na slabšem, ker so pri „kobilah“ vsaj domači igralci kaj zaslužili.

Volitve v Istri. Pri ožjih volitvah preteklo nedeljo sta bila izvoljena 1 laški krščanski socialc (s pomočjo Slovincem) in 1 laški liberalc (v Pulju), kateremu so pomagali Nemci na noge proti socialistu.

† **Tomaž Kajdiž**, stolni kanonik v Ljubljani, je umrl 17. t. m. Rojen je bil na Breznici pred 80. leti, kjer se je rodilo tudi več slavnih mož. Kot dekan moravški in dežel. poslanec je dobil pred 16. leti kanonikat v Ljubljani, kjer je deloval še v poznih letih prav pridno kot revizor cerkvenih računov in arhidijakon. Bil je tudi ustanovnik našega tiskovnega društva. N. p. v m.

K Gospi Sveti, v Celovec in na Vrbsko jezero pojdejo Ljubljanci prihodnjo nedeljo ob treh zjutraj s posebnim vlakom. Celovski Nemci so zaradi tega romanja Slovincem po nepotrebnem postali silno nervozni.

Umrl je v Ljubljani starinoslovec Jernej Pečnik, ki je napolnil s svojimi izkopinami več sob v ljubljanskem muzeju. Bil je preprost, a za svojo stroko vnet mož.

Naši „Janezi“ fest fantje. Msgr. vojaški kurat Rafael Kozák poroča v „Zlati Dobi“ iz Celovca, da je pridobil mnogo vojakov 17. pešpolka za abstinenco. Imel je z dovoljenjem polkovnika predavanja o škodljivosti alkohola za vsak bataljon posebej. Od 800 mož se jih je 243 vpisalo v „Sveto vojsko“. Pristopajo pa še drugi.

Zagrebski nadškof dr. Ante Bauer bo prišel na Bled, kjer bo ostal en mesec.

List „Resnica“ se tiska v Pragi v 50.000 izvodi. Za razširjanje tega lista med slovenskim ljudstvom so dali dovoljenje vsi slovenski škofje. Cesar je daroval društvu sv. Bonifacija, ki izdaja „Resnico“ in druge podobne liste v raznih jezikih, 6000 kron.

„Slomškova zveza“. Gorenjska podružnica „Slomškove zveze“ bo imela občni zbor na Brezjah, dne 25. junija popoldne ob 2. uri v ondotni društveni dvorani.

Na c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju se bodo vpisovali učenci za prvi razred prihodnjega šolskega leta v četrtek, dne 2. julija od 2. do 5. ure popoldne v gimnazijski pisarni. Vnanji učenci se lahko tudi pisмено prigrasijo. Vsprejemne skušnje se bodo vršile v soboto, dne 4. julija od 8. ure naprej.

Iz sodne službe. Sodni svetnik v Radovljici, g. Regaly, je imenovan za predstojnika okr. sodnije v Ljubljani.

Nesreča. V ponedeljek se je vršila avtomobilska tekma skozi Kranj. Posestnica Polona Brtoncelj iz Godešič pri Šk. Loki se je peljala na sejem v Kranj. V Gašteskem klancu se je pa ustrašila bližajočih se avtomobilov in je skočila z voza, pa tako nesrečno, da si je zlomila desno roko.

Lep avtomobil je začel voziti iz Škofje Loke v Železnike. Prostora ima za 16 oseb. Ima tudi napravo, da se bo v času mraza lahko zakuril.

Vodovodni odbor v Kranju je imel sejo, na kateri se je sklenilo, da se da deželni vladi reverz zaradi vodovoda čez novi savski most na kolodvor. — Posestnik Bitenc bo brezplačno odstopil vodovodnemu odboru zemljišče za napravo javnega vodnjaka na Hujah. Vodovodnemu pazniku Freni se dovoli dnevna v znesku 42 K. — Zaslila se bo več strank, ki samovoljno in potratno porabljajo vodo iz javnih naprav. — Podaljšal se bode vodovod od državne ceste pri Z. Kranjcu skozi ulico mimo pristav do občinskega pota na pokopališče.

Važno za obrtnike. Ker se snuje v Kranju „Obrtno hranilno in posojilno društvo“ in se bode vsled tega vršil tudi sestanek vseh obrtnikov, na katerem se bode razpravljalo kako zamoremo pomagati svojemu obrtnemu stanu do boljšega obstanka, zato opozarjamo in vabimo vse obrtnike, da se gotovo udeleže tega sestanka, ki se bo vršil v nedeljo, dne 21. junija t. l. o b 10. uri dopoldne v zadržni pisarni v Kranju.

Šišensko posvetno društvo priredi 28. junija izlet k sv. Joštu.

Omnibus Bohinjska Bistrica—Bohinjsko jezero. Deželna zveza za tujski promet in turistiko na Kranjskem otvori tudi v letošnji poletni sezoni med Bohinjsko Bistrico in Bohinjskim jezerom omnibus progo, ki prične voziti v nedeljo dne 28. junija t. l. Omnibus bode vozil vsak dan trikrat proti jezeru. Odhaja bo s kolodvora na Bohinjski Bistrici vsak dan ob 9. zjutraj, ob 11. uri dopoldne in ob 2. uri popoldne proti Bohinjskemu jezeru in bo imel sledeče postaje: Bistrica — hotel sv. Janez — hotel Sv. Duh — in končno postaja hotel Zlatorog. Ravno mimo teh postaj in po ti progi se bodo vračali omnibusi 3 krat nazaj na Bistrico. Odhod iz hotela Zlatoroga ob 1/2 11. in ob 3. popoldne in ob 6. zvečer. Vozne cene so: Bistrica — Sv. Janez 60 vinarjev, Bistrica Sv. Duh 70 vinarjev in Bistrica — Zlatorog K 1. — Ta komunikacijska zveza je gotovo velike važnosti za tujski promet v Bohinju in je posebno izletnikom in pasantom dana prilika za jako nizko ceno pripeljati se na divno Bohinjsko jezero. Tudi so posamezni bohinjski kraji in hoteli med seboj intenzivnejše zvezani. Gorenjski vlaki, ki odhajajo iz Ljubljane ob 6:51 min. zjutraj in ob 11:30 min. dopoldne, imajo direktno zvezo na to omnibus-progo. Tiskani vozniki redi so na razpolago v hotelih in gostilnah na Jesenicah, Bledu in v Bohinju.

Nesreča v Kranju. V Kranju je danes cirkularna žaga odrezala tri prste Rudolfu Makucu, mizarskemu pomočniku pri g. Drukarju.

Iz Kriške občine. V 23. št. „Gorenjca“ se je priobčil dopis, v katerem se je pisalo o bivšem županu g. Mihi Koselu. Izjavljamo, da se ni mislilo v dopisu g. Koselu očitati kakih nepoštenosti, pač pa se je mislilo na nerednosti, katere je pa g. Kosel sam priznal in zahteval, da naj se konstatirajo v seji obč. odbora v Križih.

Vojaki ponesrečili. Pri ostrih strelnih vajah topničarjev v Trnju na Notranjskem si je en topničar zlomil nogo, enega so povozili in enega poškodovali na glavi.

Kraljestvo božje na vzhodu. Apostolstvo sv. Cirila in Metoda je izdalo pod omenjenim naslovom četrti zvezek letnih poročil. Silvin Sardenko ganljivo opisuje v njem znano izpreobrenje Srbinke Georinke v Mostaru, potem sledi opis misijonov na Balkanu in letno poročilo o delovanju Apostolstva med našimi južnimi brati. V zadnji vojni so bili bolgarski misijoni strahovito upustošeni.

Prvo sv. obhajilo. Najlepše darilo prvoobhajancem je knjižica „V zorniki prvega sv. obhajila.“ Zbral in uredil A. Kržič. Cena 1 K, v platno vez. K 1.60. — V tej knjižici je zbran šopek najkrasnejših zgledov za prvoobhajance, ki bo na nje vplival blažilno in jih vzpodbujal k lepemu življenju. Knjižica se dobiva na prodaj v knjigarni „Nirijska“ v Kranju.

Potrebščine oskrbovalnih predmetov za c. in kr. vojno. C. in kr. intendantca 3. voja v Gradcu je poslala trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani obvestilo o približni potrebščini predmetov, ki se bodo potrebovali v dobi 1914/15 za oskrbo c. in kr. vojne na raznih postajah. Potrebovalo se bo: rž, oves, seno, slamo za steljo in postelje, trd in mehak les, premog. Čas, v katerem se bodo ponudbe sprejemale, se bo določil pozneje. Gori omenjeno obvestilo in dobavni pogoji se lahko vpogledajo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Invalidne podpore. 18. avgusta 1914 se bodo razdelile obresti „ubožne in invalidske ustanove razpuščenega kranjskega veterana. društva“, in sicer v znesku 756 K. Pravico do njih imajo za leto 1914: 1. ubogi člani razpuščenega kranjskega vojaškega veteranskega društva v Ljubljani, odnosno njih vdove; 2. če sploh ni takih prosilcev, ki so pred sovražnikom invalidni postali, potem slede v kako kranjsko občino pristojni vojaki. Prošnjam za obdaritev naj se priloži rojstni (krstni) list, od pristojnega župnega in občinskega urada napravljeno zdravstveno in ubožno spričevalo, iz katerega se dajo imovinske in rodbinske razmere natanko posneti, kakor tudi domovinski list, nadalje tudi dokazilo, da je bil prosilec, odn. soprog prosilke član razpuščenega kranjskega vojaškega veteranskega društva v Ljubljani, ali da je postal pred sovražnikom invalid, oziroma za službo nesposoben. Kolka proste prošnje naj se vložijo potom županstva najkasneje do 5. julija t. l.

Svojega denarja je vsakdo sam gospodar, zamore ga makari zaigrati tudi v loteriji! Komur pa je njegov denar drag, ta naj čita današnji oglas „Slovenske Straže“, glasom katerega z nakupom dobrih vrednostnih srečk zamore obogateti, na vsak način pa mu je z jamčen za vsako srečko po najmanj en dobiček, trajna vrednost srečk in s tem tedaj varnost za srečko izdane denarja. Ker so za naročnike srečk določene tudi nagrade in premije, je marsikomuna dana prilika, dobiti poleg izbornih vrednostnih srečk tudi še velik ali pa ves del zanje izdane kupnine nazaj. Ponudba je vseskozi poštna in se tedaj sama od sebe priporoča. Ker se prihodnje zbiranje vrši že v prihodnjih dneh, pišite še danes po pošto, ki vam ga takoj pošlje Valentin Urbančič, Ljubljana.

**Pazite na otroke!
Požari se pojavljajo!
Vzemite otroke seboj!**

RAZNOTEROSTI.

Napad na poslanca. Na cesti pri Bihacu v zahodni Bosni so kmetje napadli bosenskega deželnega poslanca dr. Katičiča. Kmetje so streljali in pri tem ubili dr. Katičičevega oskrbnika in voznika, poslanec je pa ostal nepoškodovan. Vzrok napada je menda neka dolgotrajna pravda.

Velika stavka. V Baku na Kavkazu je zastavkalo v ondotnih čistilnicah za petrolej 25.000 delavcev.

Pariz pod vodo. V Parizu je bila silna ploha. Voda je zalila rov podmestne železnice. Zemlja se je vsedla v rove in več oseb se je pogreznilo.

Velika nesreča v Iki. Pretekli petek popoldne je skočil v Iki s tira voz električne cestne železnice, ki posreduje promet s postaje Matulji skozi Opatijo v Lovran. Železnica iz Lovrana ima pri Iki strm padec, zavore so bile preslabe. Voz se je zaletel v nekó hišo in se popolnoma razbil. Vozilo se je kakih 20 potnikov. Vodja voza, oba sprevoznika in nekateri potniki so poskakali prej z voza in so se lahko poškodovali. Drugi, ki niso mogli ali si pa niso upali skočiti z voza, so dobili poškodbe; trije potniki so bili nevarno, devet jih je bilo bolj lahko ranjenih.

Uradnik pred poroto. V Splitu se je vršila pretekli teden 7dnevna porotna razprava proti bivšemu poštnemu kontrolorju v Zadru v Dalmaciji, Ivanu Rešetki, ki je bil obtožen, da je poneveril 86.000 K uradnega denarja. Zaslüšanij je bilo 38 prič. Rešetka je krivdo priznal, vendar so ga porotniki z enim glasom večine oprostili. Državni pravdnik se je pritožil.

Novo morilno orožje. Italijanski inženir Uliiva je baje iznašel tak električni aparat, da mo bo mogoče na 100 kilometrov daleč razstreliti vsako bojno ladjo. Verjetno to ni preveč. Italijani se radi bahajo.

Pretep v dežel. zbornici. V bukovinskem deželnem zboru sta se stepla rumunska poslanca Oncul in Zurkan.

Nesreča na letališču. V Graudenzu se je v petek zgodila velika nesreča. Vojaki so prenašali bencin iz sodov na letalne stroje. Pri tem se je bencin užgal in eksplodiral, vsled česar so bili 4 podčastniki usmrčeni, 7 vojakov pa je bilo težko ranjenih.

Zlato na potovanju. V Ameriki so vkrkali zadnji teden na 3 parnike za 90 milijonov kron zlata, ki so ga naročile evropske banke.

Ženska poneverila. V Trstu so zaprli Evgenijo Bradaška, ki je bila uslužbena v trgovini Brimšek in tam poneverila 30 tisoč kron.

Umor. Sluga rudniške uprave v Možicah na Štajerskem je bil napaden, ko je nesel 8 tisoč kron za tedensko plačo rudarjev. Slugo so našli ustreljenega in denar utopen. Morilca Janeza Germovnika so pa kmalu zasledili in zaprli. Denar je imel še pri sebi.

Nezgoda v rudniku. V rudniku pri Esenu v Nemčiji je skala ubila 4 delavce.

Milijonar slepar. V Lvovu v Galiciji so zaprli večkratnega milijonarja Weidberga, lesnega trgovca. Z njim vred so zaprli tudi dva njegova uradnika in odvetnika dr. Charaka. Obdolženi so, da so zažgali žago zato, da pridejo do zavarovalnice.

Vojaške sleparije. V Galiciji so zaprli 12 oseb zaradi sleparskega oproščevanja od vojaške službe. Zaprt je tudi en štabni zdravnik.

Nore ženske. Na angleškem hočejo ženske dobiti volilno pravico. Ker se državni zbor ne uda njih zahtevi, skušajo to doseči s silo. V soboto so položile v cerkvi sv. Jurija v Londonu bombo, ki se je razpočila in povzročila ogromno škodo. Tudi v cerkvi sv. Pavla so hotele motiti službo božjo. Neka ženska se je dala trdno privezati h klopi z železno vrvo, potem je pa začela preklinjati vlado. Verniki si niso mogli pomagati drugače, kakor da so odžgali del klopi, kjer je bila ženska privezana.

Velik požar v Galiciji. V vasi Miedzielisko je izbruhnil požar, ki je uničil okrog 100 hiš. Zgorela sta tudi dva kmeta in okoli 60 glav goveje živine.

Velika vročina vlada v Ameriki. Do sedaj je v severnoameriških mestih umrlo za vročino že 50 oseb, več sto oseb je pa moralo iti v bolnice.

Poštni defraudant prijel. Policiji v Draždanah v Nemčiji se je posrečilo prijati avstrijskega poštnega uradnika Wilczeka, ki je v Krakovu poneveril 192.000 kron. Pri njem so dobili le 2000 mark. 142.000 K so pa dobili pri nekem njegovem prijatelju. Manjka še 50 tisoč mark.

Dinamične patrone je našel železniški čuvaj v predoru pri znani trdnjavi Malborjet na Koroškem. Sumi se, da ima ta zadeva politično ozadje.

Več dopisov radi pomanjkanja prostora nismo mogli priobčiti. Pridejo prihodnjič na vrsto.

NOVEJŠE VESTI.

Dunaj, 18. junija. Na sestanku v Konstanci je prišlo med ruskim carjem Nikolajem in romunskim kraljem do popolnega sporazuma med obema državama glede balkanskih vprašanj.

Petrograd, 18. junija. Anarhisti so hoteli carja ubiti, ko se je vračal iz Romunije. Bomba je bila položena na tir, pa je prepozno eksplodirala. Carski vlak je ušel srečno, za njim prihajajoči poštni vlak je bil pa poškodovan.

Drač, 18. junija. Položaj je za kneza obupen. Vstahi stoji pred mestom. Proti knezu so tudi Lah in kontrolna komisija, ki bi rada odpravila kneza na kakšno ladjo.

Zahvala.

Za šestdesetletnico sem prejel veliko čestitk. Ker ne utegnem, da bi se za laskave izraze naklonjenosti cenjenim društvom in posameznikom pismeno zahvaljeval, izrekam s tem vsem skupaj iskreno zahvalo.

V Kranju, dne 15. junija 1914.

Anton Koblar,
dekan.

Cenjeno občinstvo

opozarjamo, da g. I. Pr. Lampret, bivši tiskar v Kranju, ni opravičen nabirati naročila za našo tiskarno.

„Tiskov. društvo“ v Kranju.

Steckenpferd mlijno-mlečno milo

od Bergmann & Co., Tetschen ob Elbi

je čedalje bolj priljubljeno in razširjeno radi priznane vpliva proti pegam in dokazane nedosegljive vrednosti z ozirom na negovanje kože in telesne lepote. Tisoč priznanih pism. Mnogoštevilna odlikovanja! Pazite pri nakupu izrecno na znamko „Steckenpferd“ in na celi naslov. Cena 80 vin. v lekarnah, drogerijah in parfumerijah itd. Istotako priporočila vredno je tudi Bergmannovo lilično mazilo „Manera“ za ohranitev lepših in nežnih ženskih rok. Cena 70 v za tubo.

PISARNA

za urejevanje splošnih gospodarskih zadev

J. Rozman, Kranj.

- I. Denarni promet:** Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarnovarno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.
- II. Informacijske zadeve:** Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.
- III. Izterjevanje terjatev:** Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.
- IV. Promet z nepremičninami:** Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.
- V. Tehnično-komerc. zadeve:** Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.
- VI. Strokovni nasveti** v vseh navedenih zadevah. — Prospekti na razpologo.

129 52—35

Vse obolelosti
soplnih organov

oslovski kašelj, navadni kašelj, prehlajenje, influenza in

Dobi se a K. 4. — v vseh lekarnah.

pljučne bolezni

na duha odpravo številni
zdravniki in profesorji vedno z

SIROLIN „ROCHE“

Singer **Singer**

šivalni stroji so neprekosljivi v trajnosti in vsestranski uporabi.

šivalne stroje dobite samo v naših prodajalnah z „S“ izveskom.

SINGER Co. delniška družba
 :: :: šivalnih stojev. :: ::
 KRANJ, Glavni trg št. 119.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in **Fr. Holzhaeker**, konc. zobotehnik

V KRANJU

v Hlebševl hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj 16 do 5. ure popoldne na razpolago. 52—21

Jabolčno vino

naravno pristno iz jabolk-mošanjčkarjev, 100 litrov 20 K, razpošilja proti povzetju Josip Rosenkranz, Maribor ob Dravi, Štajersko.

Iz proste roke se proda zelo prostorna, za vsako obrt pripravna

HIŠA

v Kranju pod mestom št. 18.

Več se izve pri lastnici istotam.

Mlin naprodaj.

Pri sodnji v Radovljici bo dne 1. julija t. l. ob 10. uri dopoldne na dražbi prodano

posestvo
 hišna št. 3 na Brezjah

obstoječe iz hiše, mlina, žage, gospodarskih poslopij, gozdnih in zemljiških parcel.

Najmanjši ponudek je 6490 kron, vadija treba založiti 973 kron 48 vin.

Natančnejša pojasnila dajeta: **Ana Pretnar**, posestnica na Zgor. Dobravi št. 1, pošta Podnart in **Lorenc Šivic**, posestnik na Brezjah.

Ganglional

je iz najboljših rastlin in po lastni sestavi pripravljen čaj, kateri se rabi z vspehom kot domače sredstvo proti živčnim oboletostim.

Učinek tega čaja se pokaže posebno v tem, ker umiri živce, lajša bolečine, redi kri, odpravi krče, povrne spanec, sploh vpliva kar najbolj na telesno moč in dobro razpoloženje, kakor tudi na prebavo.

Ganglional se dobi pristen edino le pri c. in kr. dvornem in komornem založniku

JULIJU BITTNERJU, lekarnarju Reichenau, Nižje Avstrijsko.

Cena eni škatljici z natančnim navodilom 3 krone. Dobi se se pa tudi v vseh lekarnah, drugače pa od zgorajšnje lekarnarje proti pošiljavi 3 krone poštnine prosto.

Pozor! Gostilničarji in konzumenti!

Zajamčeno pristen štajerski :: **JABOLČNI IN HRUŠEVI MOŠT** :: iz dobroznanega štajerskega kraja, krepilen in močan, razpošilja proti povzetju od 100 litr. naprej G. MITTERBERGER, poštni predal 11 v Wetzelsdorfu pri Gradcu, žel. postaja Gradec CENE: Prvovrstni jabolčnik za 100 litrov od 20—22 K, prvovrstni hruševca za 100 litr. 17—20 K. Posoda se vzame v račun, ako se jo pošlje nazaj.

Anton Križnar
 posestnik in živnozdravniški pomočnik

Francka Križnar roj. Kamnar
 trgovka

poročena

Stražišče 15. junija 1914

Vilko Lappain
 postajni mojster državne železnice

Anica Lappain roj. Kamnar
 poročena

Stražišče 15. junija 1914 Škofelja

R. WOLF Delniška družba **Magdeburg - Buckau.**

Dunaj: 1913 zlata kolajna. Komotav 1913: zlata kolajna s posebnim priznanjem in srebrnim državnim darilom.

Podružnica Dunaj III., Am Heumarkt 21

Lokomobili z nasičeno in preogreto paro

Originalna konstrukcija Wolf 10 — 800 k. s.

Najizdatnejša poraba sile za vse obrti.

Dosedaj izdelanih nad 1 milijon k. s.

Najbolje in najceneje se kupi pri tvrdki

RUDOLF RUS
 urar v Kranju

poleg lekarn. Ustanovljeno l. 1885.

Prva in največja zaloga ur, zlatine in srebrnine. Strogo solidna in poštena postrežba. — Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Kranjska deželna banka v Ljubljani
 Deželni dvorec. Vhod Gosposka ulica.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po **4 in pol odstotka**, vloge v tekočem računu od dneva vloge do dneva dviga. Zalaga vadije in kavcije za podjetnike in obrtnike. Daje posojila proti vknjižbi in na amortizacijo. — Priporoča v nakup svoje pupilarno-varne

4 1/2 %

zastavne liste in komunalne zadolžnice, kosi po 100, 200, 1000, 2000 in 10.000 kron. — Za vse posle Kranjske deželne banke in za njene vrednostne papirje jamči dežela Kranjska.